

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XVII.

V Ljubljani, v četrtek, dne 18. januarja 1934.

Štev. 7.

Tezavrcanje denarja

V zadnjem času pišejo listi zopet mnogo proti onemu usodnemu nezaupanju ljudi, da raje drže doma brezplodno denar, kakor pa da bi ga plodonosno naložili v hranilnice in denarne zavode, da bi tu naložen denar oplajal vse gospodarstvo in ustvarjal nove možnosti zaslužka. Vse je res, kar pišejo listi in hvalevredno je, da nastopajo proti tezavriranju denarja, toda logično je, da vsi ti lepi članki ne bodo rodili pravega uspeha. Kajti nezaupanja ni mogoče odpraviti z besedami, temveč le z dejanji. Treba je ljudem nazorno dokazati, da je njih nezaupanje neosnovano, ne pa jim le dopovedovati in s teorijami dokazovati, da škodujejo s svojim ravnanjem vsemu gospodarstvu in tudi sebi.

Da je to res, dokazujejo poviški vlog v državnih denarnih zavodih. Ti zavodi so v tem srečnem položaju, da morejo izplačevati vloge vsaj v precejšnji višini in zato so začeli ljudje v nje vlagati denar, pa čeprav o njih organizaciji in ustroju nimajo dosti pojma. Drugim denarnim zavodom žalibog ni mogoče, da bi nudili enak dokaz, čeprav bi po svoji solidnosti imeli vso podlago za tak dokaz. Toda na eni strani zamrzli krediti, na drugi strani zastoj v gospodarskem življenju ter pomanjkanje vsake izdatne kreditne pomoči, vse to povzroča, da ne more oživeti njih poslovanje.

Kljub vsem tem razmeram pa vendar ni nemogoče, da se ljudem dejansko dokaže, da je njih nezaupanje napačno in da se jih opogumi, da ne zapuajo svojega denarja le negativno, temveč tudi za produktivne gospodarske namene. Tako smo n. pr. prepričani, da bi se pred kratkim časom bilo mogoče zbrati doma denar za čisto slovensko tekstilno tvornico. Kajti ljudje, ki bi zaupali denar za takšno tvornico, bi vendar vedeli, da zapuajo denar za stvar, ki je pozitivna in rentabilna. Če pridejo tuji do prepričanja, da se spleča pri nas investirati denar, kako da ne bi prišli domačini do istega spoznanja. Seveda je danes čas že zamujen, ker imamo tekstilnih tvornic že toliko, da jih bo kmalu preveč.

So pa še druge investicije, s katerimi bi bilo mogoče oživiti naše gospodarsko življenje. Seznam uvažanih predmetov je kar cel katalog, za katera podjetja je še pri nas prostora. Pa tudi podjetnih ljudi je pri nas dovolj, ki bi hoteli ustvariti takšna nova podjetja. Toda običajno je vedno kakšna ovira, da ni mogoče stvari izvesti. Enkrat manjka denarja, drugič ni pravega človeka za vodstvo novega predmeta, tretjič niso razmere ugodne, četrto pa tudi ni prave pomoči pri državnih oblastih. Potrebno bi zato bilo, da bi nastala institucija, ki bi skrbela za to, da se te ovire odpravijo in ki bi sestavila načrt, katere nove industrije imajo največ naravnih pogojev za razvoj. Seveda ni vse to nič novega, toda še manj nova je ta resnica, da vsi sicer vemo, kaj bi morali storiti, da pa vedno ostane vse le pri predlogih. Dejant pa ni in jih ni.

Vse te investicije bi imele tudi to dobro stran, da bi odtegnile denar tezavriranju. Če ni več mogoče normalna pot, da se denar steka v hranilnice in denarne zavode in od tu v industrijo in za nova podjetja, potem je treba doseči to, da bi se denar vsaj neposredno zbiral za nove investicije. Z garancijami države ali samoupravnih teles bi bilo mogoče dati temu denarju tudi popolno varnost, da bi se tem lažje odtegnil denar tezavriranju.

Kajti glavno je, da se napravi vsaj začetek, da najde denar pot iz noga-

vice, ko enkrat napravi to pot, bo našel tudi pot v denarne zavode. Zaupanje ljudi v stare stvari je ugaslo, torej je treba zbuditi zaupanje ljudi v nove stvari. Ena takšna misel je bila tudi že propagirana, pa čeprav je iniciativa za njo izšla iz mnogih strani in so se tudi že velike institucije za njo izrekle, je vendarle obvisela. Je to ustanovitev velikega obračunskega zavoda. Prednosti takšnega zavoda so na dlani in gotovo je, da bi bilo mogoče z njim takoj v začetku znatno omejiti tezavri-

ranje, vsaj ono neprosto voljno, ker vsled današnjih razmer obstoji tudi takšno.

Naj se že izbere ta ali ona pot, naj se že uresniči ta ali oni načrt, samo da bi se začelo nekaj delati, da bi se začelo ustvarjanje. Kajti ni nalezljivo samo nezaupanje, temveč tudi tempo ustvarjanja osvaja ljudi in ker ni tega tempa, ker ljudje ne vidijo življenja kipečega gibanja, zato je nastalo nezaupanje, zato se tezavriira denar. Treba zato priti iz mrtvila, ker v mrtvilu je zadnji razlog tezavriranja.

Kako bo povečala Češkoslovaška izvoz?

Izvozniki naj dobe dodatek za oddane valute, uvozniki pa naj plačajo dodatek za prejete valute

V češkoslovaški vladi, pa tudi v vsej češkoslovaški gospodarski javnosti se vrše velika posvetovanja, kako povečati češkoslovaški izvoz. Posebno vroč boj pa se bije okoli predlogov bivšega finančnega ministra in visoko uglednega znanstvenika dr. Engliša. Ta je namreč predlagal, da se plača češkoslovaškim izvoznikom, ko izroče svoje valute in devize Narodni banki, 15—20 odstotna premija, enak dodatek pa naj plačajo češkoslovaški uvozniki Narodni banki za od nje prejete valute in devize.

Svoj zanimiv in velikopotezen predlog utemeljuje dr. Engliš tako-le:

Naša valuta je v tujini preveč vredna in za eno češkoslovaško krono se dobi v tujini mnogo več blaga, ko doma. Posledica tega je, da je češkoslovaški izvoznik v tujini predrag in da zato ne more prodati svojega blaga. Nasprotno pa ima blago, ki ga uvozi uvoznik, na Češkoslovaškem višjo ceno. Prevelika vrednost češkoslovaške krone v tujini pomeni zato, da mora izvoznik plačevati uvozniku premijo. To pa more storiti izvoznik le na ta način, da ali načinja svoje premoženje, ali pa da podraži domači konzum, da doma nadoknadi izgubo v tujini. V čisto drugem položaju pa je uvoznik. Ko prejme uvozno dovoljenje in pripelje domov blago, potem tega ne prodaja po svetovni ceni, h kateri bi prišel le carinske stroške, temveč po ceni, ki velja na domačem trgu, torej dražje. S tem napravi velikanski dobiček. Če pa postane uvoz prost, potem bo tuja konkurenca preprečila podražitev blaga. Zato je tudi uvozna trgovina takoj protestirala proti deviznim dodatkom. Devizni dodatki bi zato povzročili izravnavo odnosa v cenah, katero danes preprečujejo uvozni monopoli.

Dr. Engliš se nato obrača proti drugemu predlogu, ki je prav tako danes na Češkoslovaškem v debati, to je proti predlogu, da se naj izvoz pospešuje s povračilom nekaterih davkov izvozniku. Ta predlog izhaja iz vrst industrije. Dr. Engliš zavrača ta predlog z argumentom, da so danes v krizi tudi takšne eksportne industrije, ki že prejemale povračilo davkov. Refundiranje davkov torej ne pomaga. Ta povračila pa bi ogromno obremenila državo in s tem davkoplačevalce, in dr. Engliš dostav-

lja, da le na korist uvoznikov, ki bi ohranili vse svoje stomilijonske dobičke.

Proti dr. Engliševemu predlogu so zlasti nastopili industrijalci pa tudi krogi okoli Narodne banke, ki se boje, da bi na ta način nastala dvojna valuta, ker bi bila krona doma drugače vredna ko v tujini. Temu očitku odločno ugovarja dr. Engliš, ker ne bi bila vrednost čsl. krone doma niti za las manjša. Sprejema svojo znanstveno odgovornost v celoti za svoj predlog in ga je pripravljen braniti povsodi.

Če pa ne bi bil njegov predlog sprejet, potem ni drugega izhoda, ko nadaljnja deflacija. To se pravi, da bo treba znova znižati plače in mezde, da je treba še bolj reducirati proračun. Vrednost dolgog bo vsled tega narasla, število insolventov bo šlo v nedogled. Kdo bo mogel še plačati vlagateljem njih obresti. Finančno močni pa bodo mogli kupiti, kar bodo hoteli iz mase likvidiranih podjetij. Javni nameščenci in delavci mislijo, da gre pri vsej stvari le za izvoz in izvoznike. V resnici pa gre za vse nameščence, kajti trajno višje vrednotenje finančnega kapitala ni le v škodo dolžniku, temveč vsem delavnim ljudem.

Ali bo Englišev predlog sprejet, še ni odločeno, toda verjetno je v precejšnji meri. Za nas seveda Englišev predlog ni tako jasan, ko za Češkoslovaško, ker ne velja za naše razmere podlaga, na kateri zida Engliš. Kupna moč dinarja namreč ni v tujini večja ko doma in zato je tudi račun za naše razmere drugačen. Toda iz tega pa ne sledi, da bi bilo prav, če se odteguje našim izvoznikom 8 do 10% od deviz, ki jih prejmejo za svoje blago. To velja zlasti za naše lesne izvoznike, ki delajo naravnost čudeže, da pri sedanjih razmerah na lesnem trgu sploh še živijo. Najmanjše, kar bi se moglo zato s polno pravico zahtevati, je to, da dobe svoje devize plačane v polni vrednosti. Da je to mogoče, je dokazal finančni minister sam, ko je dovolil, da se pri nas pridobljeno zlato plačuje po svetovni ceni. Ista pravica naj se prizna tudi lesnim izvoznikom in vsaj nekaj smo storili za svoj izvoz, ki ga mnogo premalo pospešujemo.

Trgovska zadrugišništvo v Nemčiji

V zadnjih letih se je v Nemčiji zelo razvilo trgovsko zadrugišništvo kot posledica davčnih olajšav, ki jih uživajo zadruge. V vsem je danes v Nemčiji 430 trgovskih zadrug, ki so vse vključene pri Zvezi trgovskih zadrug, ki ima svoj sedež v Berlinu. Na kratko se imenuje ta zveza »Edekaverband«. Od vseh trgovskih zadrug je najmočnejša berlinska, ki ima 15 podružnic v vseh večjih mestih Nemčije. Te podružnice zalagajo trgovce s kolonialnim blagom. Nakup vsega kolonialnega blaga pa vrši berlinska centrala s pomočjo hamburške

podružnice, ki je v direktni zvezi s proizvajalci kolonialnega blaga. Vsaka trgovska zadruga pa je popolnoma avtonomna in more nakupovati blago, kjer hoče. Ni torej obvezana, da bi morala nakupovati pri zvezi. Seveda pa kupujejo večinoma pri centrali in hamburški podružnici, ker dobe na ta način blago najceneje.

Vse nakupe financira zadruga banka s sedežem v Berlinu, tako imenovana »Edekabank«. Zadruga banka daje posameznim zadrugam kredite v višini do 50 odstotkov njih lastnega ka-

pitala in zahteva za svoje kredite le 4-5 odstotkov obresti. Vloge posameznih zadrug pa obrestuje po 4 odstotke. Zadruga se prav v znatni meri poslužuje kreditov zadrugaške banke. Celoletni promet banke znaša nad 30 milijard Din.

Trgovci so v nekaterih krajih skoraj v celoti organizirani v teh trgovskih zadrugah. Tako štejejo te zadruge tudi v manjših mestih po par sto članov in promet posameznih zadrug presega na leto tudi sto milijonov Din. Poslovanje v teh zadrugah je zelo natančno in vestno. Kdor ne plača blaga v 14 dneh po prejemu, mora plačati obresti. Zanimivo je, da noben trgovec proti temu ne protestira, temveč vsi brez izjeme plačajo obresti, če niso mogli plačati blaga v 14 dnevih.

Trgovske zadruge uspešno konkurirajo tako z grosisti, ko tudi z nabavljalnimi zadrugami, ki so bile preje socialno-demokratske, dočim so sedaj narodno-socialistične. Trgovske zadruge pa so brez izjeme vse nepolitične.

Zveza trgovskih zadrug ne zalaga svojih članic le z blagom, temveč gleda tudi na to, da so zadruge dobro organizirane in informirane o vseh važnejših vprašanjih. V ta namen izdaja dvakrat na mesec list »Edeka-Rundschau«, ki prinaša zelo poučne članke o narodnem gospodarstvu, davkih in vseh vprašanjih, ki morejo zanimati trgovca. Časopis se pošilja posameznim zadrugam, ki ga potem razdele med svoje člane brezplačno. Nadalje izdaja zveza list »Die kluge Hausfrau«, ki enako izhaja dvakrat na mesec. Tudi ta časopis se pošilja zadrugam, toda v večji nakladi, ker ga dobe posamezni trgovci v večjem številu, da ga razdele med svoje odjemalce. Ta časopis je najmočnejše orožje proti nabavljalnim zadrugam, ker ustvarja trdno vez med trgovci in njihovimi odjemalci.

Zveza trgovskih zadrug ima svojo lastno tiskarno, v kateri izdeluje od najbolj priprostih tiskovin pa do velikih plakatov vse, kar potrebuje trgovec. Ta zadrugaška tiskarna je za vse trgovce mnogo cenejša ko druge tiskarne. Zato ima tudi vedno dovolj naročil.

Nemško trgovstvo ima v svojih trgovskih zadrugah močno oporo, ki se je zlasti dobro obnesla sedaj v času krize. Pa tudi ugled trgovstva so dvignile te zadruge, ker so z njimi nemški trgovci dokazali, da so dorasli položaju.

KAKO SE PRI NAS GOSPODARI

V »Politiki« čitamo to beležko:

»V nekem hercegovskem selu so kmetje sklenili, da zgrade šolo. V ta namen so začeli nabirati prostovoljne prispevke in takoj v začetku zbrali 3300 dinarjev. Od tega denarja so dali 1000 dinarjev nabiralcem, 2250 dinarjev pa je šlo za pisarniške in potne stroške. Med drugimi je dobila 1000 Din komisija, ki naj bi določila prostor, kjer naj bi se šola zgradila.

Ko so ta prostor našli, so zapravili še ono malo vsoto, ki so jo zbrali. Nato so obupali in ne mislijo več na novo šolo.

Da, komisije so postale moda že na vasi! Slabi vzgledi pač vabijo.

MORATORIJ ZA DOLGOVE TRGOVCEV

V Beogradu je bil v Savezu trgovskih združenj sestanek gospodarstvenikov iz vse države. Na sestanku se je razpravljalo o ureditvi trgovskih dolgog. Na sestanku se je sprejel sklep, da se zahtevajo za trgovske dolgoe iste olajšave, kakor so priznane z zakonom o zaščiti kmetu za kmetijske in za bančne dolgoe.

PRORAČUN LJUBLJANSKE OBČINE JE RAZGRNJEN

Proračun mestne občine ljubljanske in njenih podjetij za l. 1934 ter računski zaključki za l. 1932 so razporejeni občanom na vpogled od 17. do 30. januarja 1934 med uradnimi urami v mestni posvetovalnici na mestnem načelnstvu.

Križi in težave obmejnih obrtnikov

V nedeljo dopoldne je bilo v hotelu »Orel« v Mariboru dobro obiskano javno zborovanje, ki ga je sklicalo »Slovensko obrtniško društvo« v Mariboru. Vodil ga je predsednik Sojč, udeležili pa so se ga med drugimi tudi podpredsednik senata dr. Ploj, narodni poslanci Krejči, dr. Pivko in Hajdinjak, predsednik okrožnega obrtniškega odbora in mestni obč. svetnik Bureš, obrtno-zadružni nadzornik Založnik i. dr. Ko so se navzočni oddolžili spominu nedavno umrlega obrtniškega organizatorja g. Rebeke iz Celja, je predsednik orisal v širokih potezah težki položaj obrtniškega stanu, nato pa podal besedo glavnemu poročevalcu g. Žagarju, konzulentu Zbornice za TOI iz Ljubljane.

V svojem temeljitem, vzorno koncipiranem referatu je g. Žagar opisal ves potek naše notranje gospodarske politike v zadnjih letih in nanizal pred očmi poslušalcev vrsto ukrepov finančne uprave, s katerimi je poskušala uvesti izdatnejše dohodke, kar pa se ji je posrečilo le deloma. Podal je tudi podroben pregled vseh akcij Zbornice za TOI, ki so bile storjene v zaščito interesov našega obrtništva, trgovine in industrije ter za znosnost davčnih bremen, taks in trošarin, predvsem za malega obrtnika v mestih, trgih in na deželi. Na posredovanje narodnega poslanca Krejčija se je posrečilo doseči pavšaliranje pridobnine za male obrtnike na deželi, kar pa bi se moralo prenesti tudi na male obrtnike v mestih in trgih, ki niso v prav nič boljšem, če ne še v slabšem položaju od podeželskih. Tudi samoupravne dajatve, ki dosega v naši banovini 150 %, bi se morale znižati in urediti s posebnim zakonom. Referent je navedel več

premišljenih predlogov, kako izboljšati obrtniški položaj in ga spraviti v znosno razmerje tako v pogledu dohodkov, kakor tudi izdatkov. Pri tem je apeliral na narodne poslance in senatorje, ki zastopajo našo banovino v Beogradu, da se zavzamejo za obrtniški stan, ki mu grozi prava katastrofa.

Poslanec Krejči je izrazil svoje popolne simpatije za obrtniški stan in svoje ter svojih poslanskih tovarišev nedeljeno razumevanje za obrtniške težnje ter potrebe. Obljubil je vso pomoč poslancev. V enakem smislu se je izjavil tudi podpredsednik senata dr. Ploj. Nato so govorili o težkih razmerah obrtniškega stanu in o njegovih križih ter težavah še gg. Vahtar, Bureš, Lešnik, Švajger, Kumerč in Razboršek, ki so z eklatantnimi primeri opisali lokalne razmere obrtnikov v Mariboru, nakar je bila soglasno sprejeta resolucija, v kateri se med drugim konstatira, da kljub znižanim zaslužkom ni nobenih davčnih olajšav in niti ne plačilnih. Obrtniki prosijo zato poslance, da preprečijo novo obremenitev gospodarsko šibkejših davkoplačevalcev. Posebej se zahteva, da se pridobnina pavšalira tudi vsem obrtnikom v mestu, ki ne zaposljujejo več ko 4 kvalificirane pomočnike in ki ne uporabljajo motorjev, ki bi imeli nad 5 konjskih sil. Zlasti opozarjajo poslance na nameravano določbo, da se mora izdati za vsako nad 5 Din vredno prodano blago taksirani račun. Obratovanje bi postalo po tej določbi čisto nemogoče. Končno se izjavljajo obrtniki v resoluciji proti temu, da izdelujejo industrijska podjetja rokodelske predmete in zahtevajo, da se odpravi izvrševanje rokodelskih obrtov v mariborski moški kaznilnici.

Dolar bo stabiliziran

na višini 50 do 60 odstotkov svoje prejšnje vrednosti

V svoji, s silno napetostjo pričakovani poslanici na parlament prosi Roosevelt, da bi določil parlament kot skrajno gornjo mejo za dopustno revalorizacijo dolarja 60 odstotkov njegove prejšnje vrednosti. Nadalje predlaga predsednik Roosevelt, da se ustanovi fond dveh milijard dolarjev za nakup in prodajo zlata in deviz ter vladnih obligacij kot sredstev za regulacijo valute, »da se ohrani državni kredit v interesu splošnega blagostanja ameriškega naroda.«

Nadalje zahteva Roosevelt v svoji poslanici, naj ga parlament pooblasti, da more razpolagati z vsemi zlatimi zalogami v Združenih državah Sev. Amerike, vključno tudi z 3566 milijoni zlata rezervnih bank. »S tem ukrepom, ki daje vladj edino pravico z razpolaganjem vsega zlata, je prišel čas,« kakor nadaljuje Roosevelt v svoji poslanici — »da se zlata vrednost dolarja določi bolj trdno ko dosedaj.« Z ozirom na negotovost, ki vlada po svetu, pa smatra Roosevelt, da ne bi bilo v javnem interesu vrednost dolarja natančno določiti. Roosevelt predlaga, naj parlament predsednika pooblasti, da določi spodnjo mejo za vrednost dolarja v višini 50 odstotkov njegove prejšnje vrednosti.

Iz tega sledi, da namerava ameriška vlada stabilizirati dolar v višini 50 do 60 odstotkov njegove prejšnje vrednosti. V svoji poslanici je nadalje Roosevelt predlagal, da se srebro v večji meri uporablja

za kritje bankovcev ko dosedaj. V tem oziru pa še ne predlaga nobenih predlogov, ker hoče počakati na rezultate sedanje valutne politike. Svojo poslanico zaključuje Roosevelt s konstatcijo, da je nesporna pravica države, da je edini čuvar zlatih kovinskih rezerv in da ima pri tem država tudi pravico, da od časa do časa spremeni vrednost kovinske podloge za valuto.

Kot vzrok za stabilizacijo dolarja navajajo listi velika plačila, ki jih mora v prihodnjih mesecih izvršiti državni zaklad. Samo v prvih petih mesecih bo moral državni zaklad najti kritje za 7 milijard deficita. Prevedba valutnega zlata v državno last po starem paritetnem tečaju in s tem zvezani dobiček v višini 3-5 do 4 milijard, je zato nujna. Najbrže pa je drž. zakladni urad tudi spoznal, da je za izvedbo nameranih velikih emisij in za dovršitev nesrečno začete konverzije posojila svobode stabilen tečaj dolarja nujno potreben.

V javnosti se sedaj mnogo razpravlja o tem, na katerem tečaju bo prav dolar stabiliziran, ker daje meja med 50 in 60 odstotki možnost za velike špekulacije. Refico nakupuje zlato še vedno po ceni 34-06 dolarjev za unčo. Vest, da bo nova zlata teža dolarja znašala 41-34 dolarja za unčo, je bila demantirana. V splošnem pa pričakujejo, da bo stabilizacija dolarja okrepila tečaje.

ga pa je znala v ljubezni do svoje rodbine prenesti. Vse življenje je posvetila svoji rodbini, pri tem pa krepko pomagala svojemu soprogu tudi v trgovini. Vsled svojega plemenitega značaja je uživala splošno spoštovanje.

Bodi obema odličnima pokojnicama ohranjen časten spomin!

DIVIDENDA BAKRENEGA RUDNIKA V BORU

Zelo povečana produkcija rudnika je tudi znatno zvišala dividendo rudnika. Dočim se je za l. 1932 razdelilo za dividendo 8-7 milijonov frankov, je za l. 1933. namenjenih v ta namen 19 milijonov frankov. Obenem je bilo na strojih in nepremičninah odpisanih 10 milijonov, da je v bilanci vključena ta postavka le s 4 milijoni, dočim znaša nabavna vrednost strojev in nepremičnin 110 milijonov frankov. — Koliko neki plača rudnik in pa lastniki rudnikov davka?

Novi ljubljanski proračun

Ljubljanska občinska uprava je predložila novi občinski proračun, ki izkazuje 47,314.000 Din izdatkov in prav toliko dohodkov. Novi proračun je znižan do skrajnosti ter je izredni proračun sploh odpad. Leta 1930. je znašal redni in izredni proračun še 85,5 milijonov Din, l. 1931. je narasel celo na 97,1, v naslednjih letih pa je padel na 61,6, potem na 57,4 in letos na 47,3 milijonov.

V primeri z lanskim proračunom so se posamezna poglavja v proračunu spremenila tako-le:

	1934	1933
	v tisočih Din	
splošna mestna uprava	5621	6056
mestna poslopja	3101	3179
občinske davščine	4255	5845
socialno skrbstvo	4829	4781
ceste, ulice in trgi	9851	8189
zdravstvo	1973	1937
šolstvo	4187	3707
znanost, umetnost	766	625
prenešen delokrog	1334	1392
pokojsnine	3060	3224
razno	1751	1895

Donos občinskih davščin je proračunjen na 32,56 milijonov, dočim je bil lani na 32,97 milijonov. Lani je bil dosežen suficit, letos pa so ocenjeni dohodki tako nizko, da ni na suficit računati.

V proračunu je tudi predvideno znižanje plač uslužbencev, ki imajo več ko 2000 dinarjev mesečno, za 3 %.

Gostaščina za stare hiše se zniža od 4 na 3-5 %, za nove hiše pa od 3 na 2 %. Zniža se tudi vodarina in sicer za stare hiše od 7 na 6-5 %, za nove pa od 4 na 3-5 odst. Kanalska pristojbina ostane neizpremenjena.

Kljub zelo reduciranemu proračunu pa bodo mogoče tudi nekatere investicije, kar je zlasti pozdraviti.

V splošno treba priznati, da veje iz novega proračuna resna skrb, da se omeje izdatki občine na minimum in da se čim bolj olajša težavni položaj mestnih davkoplačevalcev.

ŠVEDSKO KARTOTEKO

Agrippa

in poslovne knjige

vseh vrst nudi

M. Tičar, Ljubljana

Razstave sejmi

Nj. Vel. kralj Aleksander je blagovoliil prevzeti pokroviteljstvo XVI. Ljubljanskega mednarodnega vzorčnega velesejma od 30. maja do 10. junija 1934 in jesenskega mednarodnega velesejma »Ljubljana v jeseni« od 1. do 10. septembra 1934.

SNAŽNOSTNA RAZSTAVA

V Pragi je bila te dni otvorjena majhna, a nad vse važna — snažnostna razstava. Zlasti je razstava pokazala, kako se danes še vedno mnogo premalo gleda na čistost pri zavijanju stvari. V mnogih krajih se tudi živila zavijajo še vedno le v časopisni papir. V nekatere pokrajine gredo še vedno cele pošiljke starih časopisov, ki jih potem uporabljajo kot ovojni papir. Poleg napak pri zavijanju pa je razstava pokazala tudi mnoge moderne načine zavijanja. Razstava je bila prirejena na iniciativo trgovske akademije in je dosegla med praškimi občinstvom velik uspeh. Žalibog je bila odprta samo tri dni, da je premalo ljudi obiskalo razstavo. — Dobro bi bilo, če bi se podobna razstava priredila tudi pri nas, ker tudi pri nas se še vse premalo uporablja ovojni papir in se še vse premalo pazi, da je vsaka pošiljka čim bolj snažna. Morda bi bilo umestno, da bi se na velesejmu priredila takšna snažnostna razstava.

Že v 24 urah

barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd. Skrobi in svetloilika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, munga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Štebečarjeva ul. 8. Telefon št. 22-72.

Po svetu

V proslavo stoletnice »Srpskih Novin«, prvega srbskega lista, se odprl pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja v Beogradu novinarska razstava.

Gospodarski svet Male antante konča v četrtek svoje zasedanje s plenarno sejo. Kakor poročajo listi, je bil dosežen popoln sporazum.

Albanija ne pristopi k balkanskemu paktu, kakor poročajo italijanski listi.

Mušanov obišče v kratkem zopet Beograd, kakor se poroča iz Sofije.

Voditelja opozicionalnih makedonstvujskih, protogroevca Šandanov in Glavinčev sta pobegnila iz zapora, v katerem sta bila internirana. »Makedonija«, glasilo večinskih makedonstvujskih dolži bolgarsko vlado, da jima je ona namenoma omogočila beg.

Mussolini je izdelal nov načrt o ureditvi podonavskega vprašanja. Avstrija in Madjarska naj bi sklenile politično zvezo, ki bi seveda bila pod italijanskim protektoratom. Mussolini obljublja obema državam velike gospodarske ugodnosti, če sprejmeta njegov načrt.

Zasedanje Sveta Društva narodov je bilo otvorjeno v ponedeljek. Zasedanje je otvoril in vodil poljski zunanji minister Beck. Na predlog francoskega delegata bo Nemčija povabljen, da sodeluje vsaj pri pripravi za plebiscit v Posaarju.

Nemčija bo odklonila sodelovanje pri organizaciji plebiscita v Posaarju. Nekateri tolmačijo to odklonitev, ker da ni Nemčija gotova zmage.

Nizozemska vlada je poslala tajništvu Društva narodov vlogo, v kateri se izreka proti reformi Društva narodov, ker ni nobene možnosti za takšno reformo.

O vstopu Rusije v Društvo narodov se zopet mnogo govori v diplomatskih krogih. Zenevski listi vedo poročati, da sta tako Molotov ko Litvinov priporočala Stalinu vstop sovjetske Rusije v Društvo narodov.

Italijanska vlada namerava predlagati, da se pomorski razorožitveni sporazum, ki letos poteče, podaljša, ker je prepričana, da se bo razorožitveno vprašanje ugodno rešilo in bi se mogel l. 1936. pomorski razorožitveni sporazum obnoviti.

Generalni direktor avstrijskih zveznih železnic Vaugoin je prišel v Rim, kjer se pogaja zaradi avstrijske svobodne pristaniške cone v Trstu.

Novo avstrijsko ustavo je izdelal minister dr. Ender. Po tej reformi b oimela Avstrija štiri zakonodajne zbornice in sicer: državni svet, ki bo štel 50 članov in ki ga imenuje zvezni predsednik, deželni svet, ki ga tvorijo deželni glavarji in finančni referenti dežel ter mesta Dunaja, gospodarska in kulturna zbornica, ki sklepata o gospodarskih in kulturnih vprašanjih.

Gömbös je imel pred dnevi velik političen govor, v katerem je podal program vladnega dela v novem letu. V upravi se bo izvedla racionalizacija, izdal se bo nov volilni zakon in nov zakon o fideikomisih. Zunanje politični položaj Madjarske je ugoden. Gömbös se je izjavil proti narodnemu socializmu, o svojem pojmovanju revizionizma pa se izrečno ni hotel izjaviti.

Ameriški senat je zavrgel svoj lastni predlog, da morajo države, ki niso plačale zapadlih obrokov vojnega posojila, plačati višjo uvozno carino.

Poljska vlada je prepovedala, da bi poljske dijaške organizacije imele v svojih pravilih tako imenovani arijski paragraf, da je židom članstvo v društvih prepovedano.

Ford se je udal in poslal šefom modrega orla pismo, v katerem pravi, da ni bil nikdar proti njihovemu delu, ker se z njimi strinja.

Sovjetska vlada je aretirala več uglednih nemških državljani, da s tem izsilijo oprostitev Dimitrova in tovarišev. Dimitrova namreč groze, da ga postavijo pred sodišče zaradi manjših prestopkov. Njegovi materi niso več dovolili, da bi ga obiskala v zaporu.

Madjarski finančni minister je izdal na vse davčne uprave pojasnilo, da pri določevanju zemljarine upoštevajo padec cen kmetijskih proizvodov in mali donos kmetijstva in da naj bodo zato pri določevanju davkov pravični.

Na Kubi je zavladala levičarska vlada. Ameriška vlada je odposlala v kubanske vode 3 bojne ladje.

Antenski stolp radio-postaje v Leipzigu je iz neznanih vzrokov pogorel.

Smrt dveh odličnih ljubljanskih trgovk

V torek je po daljši bolezni umrla v Ljubljani gospa Ivana Seunigova, ugledna ljubljanska trgovka. Pokojnica je bila ena tistih vrlih naših žen, ki drže tri vogale hiše pokonci, kakor pravi pregovor. Po prezgodnji smrti svojega moža je morala držati pokojnica vse štiri in držala jih je tako krepko, da ji je bilo v čast in priznanje. Krepko je dvignila svoje podjetje in uvrstila svojo trgovino med prve trgovine svoje stroke. Pri vsem velikem delu pa je še skrbno vzgojila svoje otroke, da je bila znana kot vzorna mati. Vsled svojih odličnih sposobnosti, krasnega in dobrega značaja je uživala v vsem mestu največji ugled.

Nekaj dni preje pa je umrla gospa Rozika Rohrman. Tudi pokojnica je doživela marsikateri krut udarec usode, ki

Denarstvo

PODRUŽNICE POŠTNE HRANILNICE

Število vseh poštno-čkovnih računov pri Poštni hranilnici je naraslo v letu 1933 od 21.888, kolikor jih je bilo v letu 1932, na 23.384. Število poštno-čkovnih računov pri posameznih podružnicah se je gibalo tako-le:

	1931	1932	1933
Zagreb	6.012	6.579	7.100
Ljubljana	5.688	5.952	6.221
Beograd	4.768	5.300	5.895
Sarajevo	2.846	2.898	2.975
Skoplje	1.086	1.159	1.203

Glede števila poštno-čkovnih računov je Slovenija še vedno na drugem mestu.

Po višini vlog pa pada odstotek Slovenije stalno. Leta 1928 so znašale vloge iz Slovenije še 20,3% vseh vlog, 31. decembra 1933 pa le še 16,6%. Absolutno pa so tudi vloge v Sloveniji narasle, kakor se vidi iz teh števil.

Čekovnih vlog so imele podružnice

	1932	1933
v Beogradu	309	453
v Zagrebu	313	335
v Ljubljani	158	192
v Sarajevu	126	135
v Skoplju	39	42

skupno 944 1158

Če prištejemo k vlogam po čekovnem računu še hranilne vloge, katerih je iz Slovenije za približno 40 milijonov, potem vidimo, da je pri Poštni hranilnici naloženega denarja iz Slovenije za skoraj četrt milijarde dinarjev.

*

Madžarska narodna banka je imela v l. 1933 3'14 milijonov pengov čistega dobička in bo izplačala 8% dividendo.

Jugoslovanska industrijska banka se snuje v naši državi. Pri banki bo sodeloval francoski in angleški kapital.

Zlata zaloga Belgijske banke je s 13-7 milijard frankov dosegla svojo najvišjo številko.

Vse hranilne vloge v Nemčiji znašajo 11 milijard, to je samo 200 milijonov manj, kakor je bilo za časa konjunktore najvišje stanje vlog.

Nemška vlada je odpovedala 7 odstotno posojilo iz l. 1929. Iz te odpovedi sklepajo, da namerava Nemčija izvesti konverzijo državnih posojil.

Vse zavarovalne pogodbe v Nemčiji, ki so sklenjene v dolarjih, se bodo spremenile v tem smislu, da je en dolar enak trem markam.

Danska vlada namerava v letu 1934 postopoma odpraviti vse devizne omejitve. Devizna centrala bo v kratkem razpuščena.

Tudi v Nemčiji so hipotekarne banke v veliki stiski, ki se v l. 1933 ni nič ublažila. V prisilni upravi je 10-7% hipotek. Zastanki dolžnih obresti znašajo 17-3%, kmečkih posojil celo 34-10 odstotkov.

Londonska Westminster Bank je imela v l. 1933. 1-46 milijonov funtov čistega dobička in bo izplačala 18% dividende.

Iz združnega registra

Vpisala se je Jugoslovanska diskontna zadruga, r. z. o. z. Zadruga bo sprejemala vloge, dajala svojim članom posojila, eskomptirala menice in terjatve, prevzemala plačila in inkasa, dajala svojim članom nasvete itd. Člani načelstva so: odvetnik dr. Brence, načelnik, bivši poštni direktor Gregorič, bančni uradnik Črnko in v. r. svet. v p. Skalar.

Nadalje se je vpisala Pašniška in gozdna zadruga za moziško okolico.

OBČNI ZBORI

Občni zbor del. družbe Ljudevit Marx, tvornice lakov, bo dne 2. februarja ob 9. in ne ob 10.

Mobilna kreditna zadruga ima izredni občni zbor dne 4. februarja ob 10. v Ljubljani, mestni trg 25.

Kriza in francosko časopisje

Cotyjeva zvezda v zatonu

V »N. Z. Z.« čitamo zanimivo pariško pismo o francoskem časopisju ter o zatonu sreče velikega parfemskega industrijalca Cotyja. Iz pisma posnemamo:

V francoskem tisku ne manjka v zadnjem letu na dogodkih. Pred enim letom je vse govorilo o usodi »Intrasingeanta«. Par dni potem, ko ga je odlikoval predsednik republike s pasom komanderja častne legije, je moral njegov dolgoletni urednik in glavni delničar Léon Bailby zapustiti uredništvo, ker je postal list lasti druge finančne skupine, na čelu katere je bil bankir Dreyfus. Nenadna konkurenca ilustriranega »Paris-Soir« je potisnila »Intrasingeanta« v ozadje. Léon Bailby je nato ustanovil jutranji »Le Jour«, a je vprašanje, če mu bodo stari naročniki na njegov prejšnji list sledili, ker so navadno naročniki bolj zvesti imenu, ko pa uredniku lista.

Največja novost pa je prodaja dnevnika »Ami du Peuple«, ki ga je ustanovil Francois Coty. Za njegovo osvojitve se bosta potegovali predvsem dve skupini: »Petit Parisien« in agentura Havas. Za Cotyja pa pomeni prodaja konec smelih sanj, ki jih je nekoč sanjal ta novi Napoleon francoske parfemske industrije, ki je hotel obvladati Francijo. Doživel je svoj Waterloo in že kroži po Parizu dovtip: »L'odeur n'a plus d'argente.« (V dišavah ni več zlata.)

Vzrok Cotyjevega propadu je v industrijskih reakcijah in njegovih zasebnih finančnih razmerah. Svetovna kriza ni mogla ostati brez posledic za izvozno luksuzno industrijo. Kar ni dosegel bojkot v nekaterih državah srednje Evrope, to je dosegla finančna kriza, ki je prisilila žene, da so opustile svojo priljubljeno parfemsko znamko. Coty je moral poleg tega likvidirati nad vse drago ločitveno tožbo svoje žene, ki je zahtevala od njega nič manj ko 130 milijonov frankov iz skupnega gospodarstva. Pa tudi sicer ni manjkalo parazitov. Številni odbori, ki jih je poklical v življenje Coty, so požrli milijonske vsote. Na konec pa ga je še pritiskala davkarija, ki pač ni prezrla njegovega oglasa, da prostovoljno odda milijon frankov premoženja, če tudi drugi slede njegovemu primeru. Ni pa tudi misliti, da bi davčna uprava prezrla, če kdo v svojo reklamo opremlja letala za svetovne rekorde.

Coty izhaja iz skromnih razmer. Med vojno je delal v neki parfumski tvornici. Ker je veljalo za bolj patriotično, da delajo kemične tvornice za vojno, je Coty v kratkem prišel do monopolnega položaja s svojo parfemsko industrijo. Čisto pravilno je računal, da se v vojnem času ne samo strelja, temveč da obstoje še naprej luksuzne potrebe žen. Vpeljal je dekorativne steklenice za parfeme, ki so se kar ponujale kot primerna darila za dame. Skratka Cotyjeva znamka parfemov je našla milost pri damah in splošno veselje do zapravljanja v povojnih letih je prineslo Cotyju milijone.

In ko je imel milijone, je hotel imeti tudi politično moč. Z denarjem je vendar mogoče vse kupiti. Vedno mu je bil pred očmi Hennessy, ki je obvladal »Quotidien« in »L'Oeuvre«, da ni mogel niti spati. Kaj zato, če je bil samo novinec v politiki in če ni znal pisati člankov, zakaj so pa tu tajniki in uredniki, ki naredijo vse to mesto njega!

Ustanovitev lista »Ami du Peuple« leta 1928. je bila največja senzacija desetletja vsled njenih gospodarsko komercialnih posledic. Kajti samo na milijone optli »Ami du Peuple« se je mogel predzniti, da je znižal ceno listu

na nezasišano nižino 10 santimov za številko in s tem izzval proti sebi ves trust velikih dnevnikov in lastnikov časopisnih kioskov. Coty se ni zmotil v svojih računih. Ljudje so hoteli predvsem ceneni informativen list in niso se dosti menili za vsebino člankov. Zato je naklada Cotyjevega lista rastla hitro. Jutranja izdaja »Ami du Peuple« se je tiskala že v milijon izvodih in že je dosegla tudi večerna izdaja 250.000 izvodov. Trust velikih dnevnikov je bil seveda ogorčen, da je veljal »Ami du Peuple« mesto 25 santimov, ko vsi drugi listi, samo 10. Začel se je oster boj. »Agence National de Publicité«, ki oddaja vse inserate in vsled tega popolnoma obvlada velik del provincialnega časopisja, ni dala Cotyju niti enega inserata. »Messageries Hachette«, ki je v personalni uniji z »Agence National de Publicité« in ki poseduje vse časopisne kioske, pa je odklonila vsako prodajo Cotyjevega lista. Coty pa je bil temu bojkotu dorastel in ustanovil lastno poročevalsko službo in lastne kioske. Pa tudi proces, ki ga je naperil Coty proti svojim nasprotnikom zaradi nelojalne konkurence, je dobil, ker niso mogli dokazati, da bi delal Coty pri svoji časopisni prodajni ceni v izgubo. Ta boj je še dvignil popularnost »Ami du Peuple« in njegovi nasprotniki so uvideli, da je najbolj pametno, če sklenejo s Cotyjem sporazum. S posredovanjem nekega člana vlade je do tega sporazuma tudi prišlo in »Ami du Peuple« se je prodajal v vseh kioskih ko drugi listi, Coty pa je ceno listu zvišal na 15 santimov za Pariz in na 20 santimov za provinco.

Kmalu nato pa je začela ugašati popularnost lista. Ljudje so se naveličali idejne brezsmernosti lista, še bolj pa osebnega kulta, ki ga je list uganjal. Na drugi strani pa so druge časopisne oblike, kakor jo je na primer ustvaril »Paris-Soir«, dobile simpatije publike. Naklada »Ami du Peuple« je začela padati, vendar pa je še ob prodaji dosegala 350.000 izvodov dnevne naklade.

Poleg »Ami du Peuple« je obvladal Coty tudi stari aristokratski »Figaro«. Prvo delo Cotyja je bilo, da je list preimenoval in da je postavil svoje ime poleg Beauvaissovega. Parvenijski Coty je hotel biti član gornjih desetisoč. List, ki je imel ob spremembi lastništva še okoli 100.000 naklade, je začel padati. Vsled finančnih težav je nastala potreba po povečanju glavnice, pri čemer pa ni bil Coty dovolj previden. Lepega dne sta mu zdrknila večina in list iz rok.

Že takrat pa so nekateri napovedovali isto usodo tudi »Ami du Peuple«. Kajti Coty ni bil niti govornik niti politik, še manj pa članar. Poleg tega ni nihče vedel, kaj pravzaprav hoče. Križarska vojna, ki jo je oznanjal proti sovjetom, je prišla prepozno. Vabljenje fašistične Italije je bilo brez smisla, ker njeno nacionalistično stališče ni poznalo po-

puščanja. Protiparlamentarna propaganda je ogorčila levčarje, za desničarje pa tudi ni imel prave vabe. Manjkal je pri listu mož, ki bi znal razvneti ljudske množice. Zato se ni mogel »Ami du Peuple« prav usidراتi. Če bodo novi lastniki našli takšnega moža za list, potem ni izključeno, da ostane Cotyjeva tvorba »Ami du Peuple« trajna, pa čeprav je njegova zvezda že ugasnila.

Dobava-prodaja

Direkcija državnih železnic, strojni oddelek, Ljubljana, sprejema do 24. januarja ponudbe o dobavi 550 zagostk iz kavčuka. 200 lopat za sneg; do 27. januarja pa o dobavi 200 parov cokolj z lesenimi podplati. (Pogoji so na vpogled pri omenjenih oddelkih.)

Dne 31. januarja bo pri 1. oddelku Vojno tehničnega zavoda v Sarajevu ofertna licitacija za dobavo ca. 20.000 kg jekla. — (Pogoji so na vpogled pri istem zavodu.)

Minerska komanda Kumbor sprejema do 25. januarja ponudbe o dobavi raznega materiala (kablji, električni material, vijaki, matice, vretena, jeklene ščetke, gumijasti material, mineralno olje, parafin, grafit, klorokalcij, naftalin, šolska kreda, smrkovo platno, krpe za čiščenje, olje, suhi elementi, cilindrovno olje, solna kislina, sikativ, terpentini, petrolej, bencin, motvoz, usnje itd.). — (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Dobava konceptnega papirja. Splošni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 22. januarja ponudbe za dobavo 22.000 pol konceptnega papirja. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani, pogoji pa pri istem oddelku.)

Minerska komanda v Kumboru sprejema do 25. januarja ponudbe o dobavi zračnih sesaljk, dvigalnih naprav, spojin verig, navadnih verig, železnih batov, jeklenih batov, sider, verižnih koloturnikov, lesnega materiala, orodja itd.

Dne 24. januarja bo pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu licitacija za dobavo 10.000 kg kvadratnega železa; dne 14. februarja za dobavo 60.000 kg livarskega kokska; dne 15. februarja za dobavo 100.000 kg lesnega oglja.

Direkcija državne železarnice Vares sprejema do 24. januarja ponudbe o dobavi 10.000 kg pločevine, 10 usnjatih kolot in 1 zastora; do 31. januarja pa o dobavi stekla za okna, 30 dežnih plaščev in 6 pelerin iz impregnirane tkanine.

Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema do 25. januarja ponudbe o dobavi 10.000 kg karbida in 4 usnjatih jermenov; do 1. februarja po o dobavi 15 sodov masti za jamske vozičke.

Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 24. januarja ponudbe o dobavi 10.000 kg živega apna, raznega profilnega železa, zatikačev, nosilcev, pocinkane žice, gumijastih plaščev in zračnic.

(Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

MEDNARODNI LETALSKI PROMET

Podtajnik angleškega ministrstva za zrakoplovstvo je na zahtevo dnevnikov podal statistiko o letalskem prometu do leta 1933. Število letal je bilo z dnem 31. decembra 1932.:

	v redni prom. službi	štev. konjskih sil
Vel. Britanija	34	45.520
Francija	259	149.555
U. S. A.	544	385.960
Italija	82	68.245
Nemčija	178	90.865
	ostalih prom. drugih letal	
Vel. Britanija	42	939
Francija	489	1.118
U. S. A.	560	9.800
Italija	115	463
Nemčija	336	695

Dr. Pirčeva
sladna kava

je prvovrsten domač izdelek, s katerim pripravite zdravo, izdatno, redilno in ceneno pijačo za Vas in Vaše otroke.

Dr. Pirčeva sladna kava je prav prijetnega okusa in jo pijo odrasli kot otroci z užitkom.

Zunanja trgovina

NEMSKI KNJIZNI TRG PROPADA

Izvoz knjig iz Leipziga je po vrednosti nazadoval od 284 milijonov mark v l. 1928 na 125 milijonov mark v l. 1933. Dosedaj je prenehalo izhajati v Nemčiji 200 strokovnih listov, vsled česar je izgubilo zaslužek 15.000 ljudi. Ogrožen pa je obstoj še 2000 strokovnih listov.

*

Italija je izvozila v prvih 11 mesecih leta 1932 745.000 hl vina v vrednosti 75 milijonov lir.

Grški izvoz je znašal v prvih 11 mesecih lanskega leta dve milijardi drahem, za 400 milijonov manj ko v prejšnjem letu. Uvoz pa je nazadoval od 4.7 na 3.3 milijonov drahem.

Najvažnejši kmetijski izvozni proizvodi Čehoslovaške so hmelj, slad in ječmen. V l. 1933. je izvozila Čsl. hmelja za 133.6 (l. 1932. za 81.3), slada za 112.5 (146.9) in ječmena za 47.6 (140.6) milijonov Kč.

Med Čehoslovaško in Anglijo je bila sklenjena kompenzacijska pogodba, po kateri bo Čehoslovaška izvozila v Anglijo stekla za 10 milijonov Kč, iz Anglije pa uvozila za 10 milijonov Kč banan.

Vse rumunske velike železne industrije so se s sodelovanjem vlade združile, da bodo skupno prevzele vsa vladna naročila. Prejele bodo velika naročila za mostovni material, lokomotive, valjano železo in puške.

Egiptvska vlada je odredila, da morajo vsi uradi kupovati samo domače blago. Le tedaj, kadar bi bili domači industrijski izdelki za več ko 10% dražji, se smejo kupiti tudi tuji.

ARGENTINA NAMERAVA POVEČATI ŽITNO PRODUKCIJO

Argentinska vlada je izdelala zakonski načrt, po katerem naj se v prihodnjih petih letih poveča argentinska produkcija žita. S pomočjo posojila sto milijonov pezet naj se zgradi v Argentini veliki žitni silos. Naročila za zgraditev teh silosov bo oddala argentinska vlada samo onim državam, ki se obvežejo, da bodo kasneje jemale argentinsko žito.

Konkurzi in prisilne poravnave

Razglašen je konkurz o imovini umrlega Trautnika Mirka, gostilničarja na Rimski cesti v Ljubljani. Konkurni sodnik Avsec, upravnik mase odvetnik dr. Papež. Prvi zbor upnikov dne 24. januarja ob 8.45, oglasitveni rok do 15. februarja, ugotovitveni narok dne 21. februarja ob 9.

Poravnalno postopanje je uvedeno o imovinah:

klobučarja Antona Auerja v Mariboru. Poravnalni sodnik dr. Kovča, poravnalni upravitelj odvetnik dr. Faninger. Narok za sklepanje poravnave pri mariborskem okrožnem sodišču dne 12. februarja ob 9. Rok za oglasitev do dne 7. februarja. Poravnalna kvota 40%.

sodavičarja Koropeca Franca v Konjicah. Poravnalni sodnik Mihelč, poravnalni upravitelj odvetnik dr. Macarol. Narok za sklepanje poravnave pri sreskem sodišču v Konjicah dne 14. februarja ob 10. Rok za oglasitev do 9. februarja.

Ustavlja se poravnalno postopanje izven stečaja v zadevi trgovca Bračiča Maksa v Mariboru, ker je dolжник umaknil svoj poravnalni predlog. Stečaj se ne uvede, ker nima dolжник zadostne imovine.

Adrija - naša okna v svet

Svetovno morje. Sredozemna morja. Adrija kot del romanskega Sredozemskega morja.

Morje je edina absolutna velesila na svetu!

Površina zemeljske krogle znaša približno 510.000.000 qkm. Ta površina je večinoma pokrita z morjem, ki zavzema 361.000.000 qkm, dočim odpade na suho zemljo samo 149.000.000 qkm. V odstotkih izraženo zavzema morje 70%, zemlja pa 30%. Ta ogromna množina morske vode je med seboj zvezana, bodisi prirodno (po prelivih ali na kak drug način), bodisi umetno (po medeoceanskih in drugih morskih kanalih). Morje tvori enoto. Tudi najoddaljenejši kotiček morja nosi morske znake, ako ne drugo, vsaj slano vodo. Kajti moramo pripomniti, da najoddaljenejši deli svetovnega morja (n. pr. sredozemska morja in njihovi pododdelki) ne pokazujejo tistih velikanskih fenomenov, kakor jih opazujemo na odprtih oceanih. Predvsem so tako oddaljeni deli svetovnega morja manj globoki, nimajo plimovanja (ali vsaj v neznatni meri), viharji niso tako hudi, valovi so manjši itd.

Morje obliva gladke, nerazčlenjene obale, vriva se pa tudi globoko v zemljo, tvoreč zalive, zatone, prelive, obrobna postranska in sredozemska morja, ki pa imajo še tudi svoje posebne pododdelke. Nas zanimajo predvsem sredozemska morja in od teh v prvi vrsti takozvano romansko Sredozemsko morje, med Evropo, Azijo in Afriko. (Razen tega romanskega Sredozemskega morja poznamo še druga in sicer Severno ledeno morje, Ameriško sredozemsko morje in pa Avstralskoazijsko sredozemsko morje. Nekateri prištevajo k sredozemskim morjem tudi Baltičsko morje, kar ni neopravičeno, posebno odkar je izgotovljen kanal, ki veže Finski zaliv z Belim morjem.) Akoravno ro-

mansko Sredozemsko morje ni največje (3.000.000.000 qm), je pa vendar najvažnejše, ker spaja Atlantski ocean s pripomočjo Gibraltarskega preliva in s pripomočjo Sueškega kanala z Indijskim in pa Velikim ali Tihim oceanom. To romansko Sredozemsko morje je igralo v starem in srednjem veku v pomorskem življenju narodov prvo in glavno vlogo; odkar so pa zasedli osmanski Turki njegove vzhodne obale, posebno pa od odkritja novega sveta ter direktnega morskega pota iz Evrope v Indijski ocean, je romansko Sredozemsko morje stopilo skoraj popolnoma v ozadje (vsaj v pogledu velikega svetkega prometa), dokler ga ni dogodek od 20. novembra 1869 prebudil k novemu življenju. To je bil prekop zemeljske ožine med Rdečim in Sredozemskim morjem.

To sredozemsko morje ima pa za nas še prav posebno važnost, ker je del tega morja Adrija ali Jadransko morje. Površina te Adrije znaša le 130.000 qkm. Ali to malo morje pomeni za nas edini delež na morju. Iz Adrije pridemo lahko neovirano bodisi skozi Gibraltarska vrata ali pa Sueški prekop v Atlantski, Indijski ali pa Tihni ocean. Iz Adrije nam je pristop odprt do najoddaljenejših in najskritejših kotičkov svetovnega morja. Adrija je tedaj okno, skozi katero gledamo v svet. Za to okno pa nas zavidajo večje države, kakor je naša in številnejši narodi, kakor smo mi. Zakaj? Zato, ker je naša obala navzlic neznatnosti v primeri z drugimi obalami v srečnem položaju pred vsem zaradi tega, ker nikdar ne zamrzne in ker je dohod iz Adrije do glavnih svetovnih potov kratek in brez ovir.

Dr. L. Böhm, univ. prof.

379.000 prebivalcev je imela Nemčija dne 1. januarja 1934 manj ko pred enim letom. Velika potresna katastrofa je bila v Indiji v okolici Patru. Dosedaj so našli 200 mrtvih in nad 1000 ranjenih.

Davčne olajšave bodo dovoljene v Nemčiji onim, ki imajo služkinje. Za vsako služkinjo more gospodar odtegniti od svojega obdačljivega dohodka 50 mark na mesec. Kdor ima več ko tri služkinje, ni deležen te davčne olajšave.

Iržna poročila

LJUBLJANSKI TRG

Položaj na trgu je skoraj nespremenjen. Tudi cene so ostale v glavnem iste. Le jajca so se zopet podražila in zahtevajo sedaj za jajce že po 1.75 Din. Jabolka je še vedno na trgu precej, toda dobrih le zelo redko. Najboljša jabolka so se prodajala po 7 Din kg. Dosti je na trgu uvožene zelenjave. Tuji radič prodajajo po 16 Din, tujo špinačo pa po 12 Din. Domače zelenjave je na trgu dovolj in se prodaja radič po 1.50 Din merica, ohrovt pa po 75 par kos. Zeljnate glave so po 1.50 do 2 Din. Kupčija na trgu ni posebno živahna.

MARIBORSKI SVINJSKI TRG

Na svinjski sejem dne 12. januarja 1934 je bilo pripeljanih 78 svinj; cene so bile te: mladi prašiči 3 do 4 mesece stari komad 200 do 250 Din, 5 do 7 mesecev stari 350 do 380, 8 do 10 mesecev stari 450 do 550, 1 leto stari 680 do 750; 1 kg žive teže 6 do 7, mrtve teže 10 do 10.50 Din. Prodanih je bilo 34 svinj.

Program ljubljanske radio-postaje

Petek, dne 19. jan. 11.00: Posavje II. (Josip Lapajne). — 12.15: Naše vojaške godbe igrajo na ploščah. — 12.45: Poročila. — 13.00: Kvarteti in okteti pojo v reproduc. glasbi. — 18.00: Bratje, zdaj stopimo v kolo (reproduc. glasba). — 18.30: Predavanje ZKD. — 19.00: Sokol, šola in dom (Marjan Tratar). — 19.30: Izleti za nedeljo (dr. Rudolf Andrejka). — 20.00: Wagnerjev večer, izvajata ga. Marčec-Olupova in g. Marčec. — 20.45: Radio orkester. — 21.30: Čas, poročila. — 21.50: Radiojazz.

Sobota, dne 20. jan. 12.15: Baletna glasba na ploščah. — 12.45: Poročila. — 13.00: Čas, za vsakega nekaj (pester reproduc. koncert). — 18.00: Reproduc. koncert slavnih tenoristov. — 18.30: Dolenjski šaljevec (Viktor Pirnat). — 19.00: Ljudski nauk o dobrem in zlu (dr. Veber). — 19.30: Zunanji politični pregled (dr. Jug). — 20.00: Lahka glasba, Radio orkester. — 20.30: Kuplete s spremljevanjem harmonike poje Niko Slapar, vmes harmonika solo, g. Kuhar. — 21.15: Samospevi gđc. Justine Dolenc. — 21.45: Čas, poročila. — 22.05: Radiojazz.

Narodno gledališče v Ljubljani

Drama, začetek ob 20. Četrtek, dne 18. januarja: Kulturna prived v črni mlaki. Red C. Petek, dne 19. januarja: V agoniji. Globoko znižane cene od 5 do 14 Din.

Opera, začetek ob 20. Petek, dne 19. januarja: Zaprt.

SVETOVNA INDUSTRIJSKA PRODUKCIJA

Nemški konjunktorni zavod poroča, da je svetovna industrijska produkcija v letu 1933 10 odstotkov večja ko v letu 1932. Glede razvoja industrijske produkcije se dele države v tri skupine. V Franciji, Belgiji in Ameriki je produkcija od srede leta do novembra nazadovala, nato se popravila, v Čehoslovaški, Kanadi in v Chile je v stagnaciji, v Japonski, Rusiji, Švedski, Poljski, Madžarski, Avstriji in Nemčiji pa je v dvigu.

»SLUŽBENI LIST«

kr. banske uprave Dravske banovine z dne 17. januarja objavlja med drugim: Norme za delo pri izdelavi tlaka iz kamna in iz lesa. — Norme o sestavi in preizkušanju asfaltnih snovi za zalivanje tlaka v vrstah in malih kockah. — Odločba o žigih za steklenice, čaše in uteži. — Razne mednarodne ratifikacije mednarodnih konvencij. — Postavitev komisije za banovinski strokovni izpit konceptnih pripravnikov v kmetijski stroki. — Pravilnik o opravljanju strokovnega izpita v kmetijski stroki za banovinske uradniške pripravnike. — Razglas bana o ljudskem delu in odkupnini za proračunsko leto 1934/35. — Razne razglase sodišč in uradov ter razne druge objave.

Razno

Prometno ministrstvo je naročilo pri Trboveljski premogokopni družbi izven redne mesečne kvote večjo količino premoga, da bodo januarja zaposleni trboveljski rudarji mesto 11 dni 22 dni.

Vsled volunštva v korist neke tuje države sta bila obsojena od državnega sodišča v Beogradu Karlo Cosulich na 10 let ječe, Karla Cosulich pa na leto dni ječe.

Število obrtnih podjetij se je na področju zagrebske obrtniške zbornice v decembru znižalo za 17 podjetij.

Kongres slovanskih stenografov bo začel julija v Pragi.

Strašna letalska nesreča se je pripetila v Franciji. Letalo »Emerand« je začelo v snežnem metežu padati ter je pri Corbignyju zadelo ob električni vod visoke napetosti, se vnelo, nakar je nastala eksplozija, ki je raznesla letalo v drobne kosce. Vseh deset potnikov je zgorelo. Med njimi guverner franc. Indokine in organizatorji franc. civilnega letalstva.

Italijansko vojaško letalo se je v Tripolisu ponesrečilo. Vseh šest mož posadke je bilo ubitih.

Veletrgovina kolonijalne in špecerijske robe

Jvan Jelačin
Ljubljana

Zaloga sveže pražene kave,
mlečnih dišav in rudninske vode.

Točna in solidna postrežba! — Zahtevajte cenik!

Trgovci in industrijci!

Trgovski list

se priporoča za
inseriranje!

TISKOVINE

vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in poceni!

TISKARNA MERKUR
LJUBLJANA, GREGORČIČEVA 23
Tel. 25-52. Telegram: Tiskarna Merkur.

Motvoz Grosuplje

domač slovenski izdelek • Svoji k svojim!

Tovarna motvoza in vrvarna d. d.
Grosuplje pri Ljubljani